

Κάθετες σχέσεις στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων: Αρχές ορθής πρακτικής

*Προτάθηκαν από τα ακόλουθα βασικά μέλη της πλατφόρμας για συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων
(business to business - B2B)*

AIM

CEJA

CELCAA

CLITRAVI

Copa Cogeca

ERRT

EuroCommerce

Euro Coop

FoodDrinkEurope

UEAPME

UGAL

Για να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τη σχετική νομοθεσία περί ανταγωνισμού, το παρόν έγγραφο δεν θα πρέπει να συζητηθεί ή να χρησιμοποιηθεί με άλλο τρόπο κατά την επικοινωνία μεταξύ των ενώσεων επιχειρήσεων με σκοπό τον άμεσο ή έμμεσο συντονισμό των εμπορικών στρατηγικών.

Εισαγωγή¹

Τόσο τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα όσο και αρκετά κράτη μέλη έχουν αναφερθεί στην ύπαρξη προβλημάτων που σχετίζονται με την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων και έχουν συμφωνήσει ότι θα πρέπει να βρεθούν λύσεις για τα προβλήματα αυτά².

Κατόπιν αιτήματος που υποβλήθηκε στις 10 Μαρτίου 2011 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην πλατφόρμα B2B του φόρουμ υψηλού επιπέδου για την καλύτερη λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων, πραγματοποιήθηκε πολυμελής διάλογος μεταξύ ενδιαφερομένων φορέων με σκοπό να συζητηθούν οι θεμιτές/αθέμιτες πρακτικές σε ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων. Στόχος του διαλόγου αυτού ήταν να συμβάλει στις διαδικασίες του φόρουμ υψηλού επιπέδου βάσει της εντολής της πλατφόρμας. Η συζήτηση επικεντρώθηκε στην προσπάθεια εξεύρεσης λύσης για την ασυμμετρία και πιθανές καταχρήσεις της διαπραγματευτικής ισχύος εκ μέρους φορέων που δραστηριοποιούνται στην αλυσίδα τροφίμων.

Τα αποτελέσματα του πολυμερούς διαλόγου επισυνάπτονται υπό τη μορφή σειράς αρχών ορθής πρακτικής και καταλόγου παραδειγμάτων θεμιτών και αθέμιτων πρακτικών σε κάθετες εμπορικές σχέσεις. Σύμφωνα με τα εν λόγω αποτελέσματα: i) αναγνωρίζεται ότι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές μπορεί να σημειώνονται σε ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, και ii) καταδεικνύεται η προθυμία των ενδιαφερόμενων μερών να αντιμετωπίσουν τις εν λόγω πρακτικές με συναινετικό και αποτελεσματικό τρόπο.

Τα μέλη του πολυμερούς διαλόγου θεωρούν ότι οι εν λόγω αρχές ορθής πρακτικής παρέχουν ένα πλαίσιο για την άσκηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων το οποίο σέβεται τη συμβατική ελευθερία και διασφαλίζει την ανταγωνιστικότητα, την εμπιστοσύνη και τη συνέχεια, στοιχεία στο σύνολό τους αναγκαία για την επιχειρηματική ανάπτυξη, την καινοτομία και τους τρεις πυλώνες της βιωσιμότητας (οικονομία, κοινωνία και περιβάλλον). Εν τέλει, οι αρχές αυτές θα αποφέρουν οφέλη για τους καταναλωτές και την κοινωνία στο σύνολό της.

Η εν λόγω προσέγγιση είναι συμπληρωματική προς την ανάπτυξη των ορθών πρακτικών του ευρωπαϊκού φορέα για την προστασία των καταναλωτών ECR (Efficient Consumer Response), οι οποίες έχουν σχεδιαστεί με σκοπό τη βελτιστοποίηση ολόκληρης της αλυσίδας αξίας, ώστε οι

¹ Το Ευρωπαϊκό Γραφείο Ενώσεων Καταναλωτών (ΕΓΕΚ) παρακολούθησε τις εργασίες ως παρατηρητής. Το ΕΓΕΚ θεωρεί ότι οι γενικές και οι ειδικές αρχές ορθής πρακτικής είναι χρηστές και αντικατοπτρίζουν γενικότερες ορθές πρακτικές που ισχύουν σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Ωστόσο, το ΕΓΕΚ διερωτάται με ποιον τρόπο θα διασφαλιστεί η επιβολή τους στις αγορές της ΕΕ.

² Ειδικότερα, στις τελικές συστάσεις της ομάδας υψηλού επιπέδου (HLG.006), στην ανακοίνωση σχετικά με τη βελτίωση της λειτουργίας της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων στην Ευρώπη (COM(2009) 591), στην έκθεση για την παρακολούθηση της αγοράς εμπορίου και διανομής (COM(2010) 355), στην Πράξη για την Ενιαία αγορά (COM(2011) 206/4), στην έκθεση Βονέ (2009/2237(INI)), στην έκθεση Corazza-Bildt (2010/2109(INI)) και στις διάφορες δημόσιες και ιδιωτικές πρωτοβουλίες, μεταξύ άλλων στο Ηνωμένο Βασίλειο, στη Γαλλία, στην Ισπανία, στη Ρουμανία, στην Ουγγαρία και στην Ιρλανδία.

επιθυμίες των καταναλωτών να εκπληρώνονται με τον καλύτερο, ταχύτερο και λιγότερο δαπανηρό τρόπο.

Στις αρχές και τα παραδείγματα που ακολουθούν λαμβάνεται υπόψη ο σημαντικός ρόλος που διαδραματίζουν οι ΜΜΕ στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων.

Η τήρηση των αρχών ορθής πρακτικής που ακολουθούν θα προαγάγει παραδείγματα θεμιτών πρακτικών και θα αποθαρρύνει την άσκηση αθέμιτων πρακτικών, ορισμένες εκ των οποίων παρατίθενται στο παρόν έγγραφο.

Αρχές ορθής πρακτικής

Τα συμβαλλόμενα μέρη ενεργούν τηρώντας αυστηρά την εφαρμοστέα νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένου του δικαίου του ανταγωνισμού.

Γενικές αρχές:

- A. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ: Τα συμβαλλόμενα μέρη θα πρέπει πάντα να λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα των καταναλωτών και τη γενικότερη βιωσιμότητα της αλυσίδας εφοδιασμού στις σχέσεις τους με άλλες επιχειρήσεις (B2B). Τα συμβαλλόμενα μέρη θα πρέπει να διασφαλίζουν μέγιστη αποδοτικότητα και βελτιστοποίηση των πόρων κατά τη διανομή των αγαθών σε ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού.
- B. ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ: Τα συμβαλλόμενα μέρη αποτελούν ανεξάρτητες οικονομικές οντότητες που σέβονται η μια το δικαίωμα της άλλης να καταρτίζει δική της στρατηγική και πολιτική διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας να αποφασίζει ανεξάρτητα κατά πόσον θα συμμετάσχει σε οποιαδήποτε συμφωνία.
- Γ. ΧΡΗΣΤΑ ΣΥΝΑΜΜΑΚΤΙΚΑ ΗΘΗ: Στις μεταξύ τους συναλλαγές τα συμβαλλόμενα μέρη θα πρέπει να επιδεικνύουν υπευθυνότητα, καλή πίστη και επαγγελματική ευσυνειδησία.

Ειδικές αρχές:

1. ΓΡΑΠΤΕΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ: Οι συμφωνίες θα πρέπει να είναι γραπτές, εκτός αν αυτό δεν είναι εφικτό ή, στις περιπτώσεις που είναι προφορικές, να είναι αμοιβαία αποδεκτές και κατάλληλες. Θα πρέπει να είναι σαφείς και διαφανείς και να καλύπτουν όσο το δυνατόν περισσότερο συναφή και προβλέψιμα στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων και των διαδικασιών που αφορούν τη λύση τους.
2. ΠΡΟΒΛΕΨΙΜΟΤΗΤΑ: Δεν πραγματοποιείται μονομερής μεταβολή των συμβατικών όρων, εκτός εάν αυτή η δυνατότητα, καθώς και οι περιστάσεις και οι σχετικοί όροι έχουν συμφωνηθεί εκ των προτέρων. Οι συμφωνίες θα πρέπει να περιγράφουν τη διαδικασία βάσει της οποίας το κάθε μέρος θα συζητά με το άλλο τυχόν μεταβολές που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή της συμφωνίας ή οφείλονται σε απρόβλεπτες συνθήκες, όπως ορίζεται στη συμφωνία.
3. ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ: Οι συμφωνίες πρέπει να τηρούνται.

4. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ: Τυχόν ανταλλαγή πληροφοριών πραγματοποιείται με αυστηρή συμμόρφωση προς τη νομοθεσία περί ανταγωνισμού και οποιαδήποτε άλλη εφαρμοστέα νομοθεσία, και τα μέρη θα πρέπει να μεριμνούν σε εύλογο βαθμό για τη διασφάλιση της παροχής ορθών και μη παραπλανητικών πληροφοριών.
5. ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ: Πρέπει να τηρείται η εμπιστευτικότητα των πληροφοριών, εκτός αν αυτές είναι ήδη διαθέσιμες στο κοινό ή έχουν ήδη ληφθεί με ανεξάρτητο τρόπο από το ενδιαφερόμενο μέρος, νομίμως και καλή τη πίστει. Οι εμπιστευτικές πληροφορίες χρησιμοποιούνται από το ενδιαφερόμενο μέρος αποκλειστικά για τους σκοπούς για τους οποίους του κοινοποιήθηκαν.
6. ΕΥΘΥΝΗ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ: Όλα τα συμβαλλόμενα μέρη στην αλυσίδα εφοδιασμού θα πρέπει να επωμίζονται τα ίδια τους επιχειρηματικούς κινδύνους που τους αναλογούν.
7. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΜΕΝΟ ΑΙΤΗΜΑ: Ένα συμβαλλόμενο μέρος δεν καταφεύγει σε απειλές για να αποκτήσει αδικαιολόγητο πλεονέκτημα ή να μετακυλίσει αδικαιολόγητο κόστος.

Πρακτική	Παραδείγματα <u>αθέμιτων πρακτικών</u>	Παραδείγματα <u>θεμιτών πρακτικών</u>
Συμφωνίες – γραπτές / άγραφες	<ul style="list-style-type: none"> • Άρνηση ή αποφυγή της γραπτής αναφοράς ουσιαστών όρων. Αυτό δυσχεραίνει τη διαπίστωση των προθέσεων των μερών και τον εντοπισμό των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τη σύμβαση. 	<ul style="list-style-type: none"> • Τα συμβαλλόμενα μέρη διασφαλίζουν ότι η συμφωνία είναι γραπτή, εκτός αν αυτό δεν είναι εφικτό ή, σε περίπτωση που είναι προφορική, ότι είναι αμοιβαία αποδεκτή και κατάλληλη. Η συμφωνία περιλαμβάνει ακριβείς περιστάσεις και λεπτομερείς κανόνες βάσει των οποίων τα μέρη μπορούν από κοινού να τροποποιήσουν τους όρους της συμφωνίας, έγκαιρα και με πλήρη επίγνωση, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας για τον καθορισμό της απαραίτητης αποζημίωσης για τυχόν κόστος που θα προκύψει για καθένα από τα συμβαλλόμενα μέρη. • Οι διατάξεις της γραπτής σύμβασης είναι σαφείς και διαφανείς. • Σε περίπτωση που η σύμβαση δεν είναι γραπτή, ένα από τα μέρη αποστέλλει στη συνέχεια γραπτή επιβεβαίωση.
Γενικοί όροι και προϋποθέσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Επιβολή γενικών όρων και προϋποθέσεων που περιλαμβάνουν αθέμιτες ρήτρες. 	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση γενικών όρων και προϋποθέσεων που διευκολύνουν την επιχειρηματική δραστηριότητα και περιέχουν θεμιτές ρήτρες.
Λύση	<ul style="list-style-type: none"> • Μονομερής λύση εμπορικής σχέσης χωρίς ειδοποίηση ή με υπερβολικά σύντομη προθεσμία και χωρίς αντικειμενικά αιτιολογημένο λόγο, για παράδειγμα λόγω της μη επίτευξης στόχων πωλήσεων που ορίστηκαν μονομερώς. 	<ul style="list-style-type: none"> • Μονομερής λύση της συμφωνίας σύμφωνα με τους όρους της και τις δέουσες διαδικασίες που περιλαμβάνονται σε αυτήν και σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο.
Συμβατικές κυρώσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Αδιαφανής επιβολή συμβατικών κυρώσεων· δυσανάλογες κυρώσεις σε σχέση με τις ζημιές που προκλήθηκαν. • Επιβολή κυρώσεων χωρίς καμία αιτιολόγηση με βάση τη συμφωνία ή το εφαρμοστέο δίκαιο. 	<ul style="list-style-type: none"> • Εάν ένα μέρος δεν ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις του, επιβολή συμβατικών κυρώσεων με διαφανή τρόπο, σύμφωνα με τους όρους της συμφωνίας και κατ' αναλογία προς τις ζημιές. • Εκ των προτέρων συμφωνία σχετικά με τις συμβατικές κυρώσεις, οι οποίες είναι αναλογικές για αμφότερες τις πλευρές και εφαρμόζονται με σκοπό την αποκατάσταση των ζημιών.
Μονομερείς ενέργειες	<ul style="list-style-type: none"> • Μη συμβατικές αναδρομικές μονομερείς μεταβολές του κόστους ή της τιμής προϊόντων ή υπηρεσιών. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η σύμβαση προβλέπει εύλογες περιστάσεις και συνθήκες υπό τις οποίες μπορεί να επιτρέπονται μετέπειτα μονομερείς ενέργειες.
Πληροφόρηση	<ul style="list-style-type: none"> • Απόκρυψη, στο πλαίσιο συμβατικών διαπραγματεύσεων, ουσιαστών πληροφοριών που ενδιαφέρουν το άλλο μέρος και τις οποίες αυτό θα ανέμενε εύλογα να λάβει. • Χρήση από συμβαλλόμενο μέρος ή ανταλλαγή με τρίτο μέρος ευαίσθητων πληροφοριών που παρέχονται εμπιστευτικά από το άλλο συμβαλλόμενο μέρος, χωρίς την εξουσιοδότηση του τελευταίου, κατά τρόπο που δημιουργεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. 	<ul style="list-style-type: none"> • Παροχή συναφών ουσιαστών πληροφοριών στο άλλο συμβαλλόμενο μέρος στο πλαίσιο των συμβατικών διαπραγματεύσεων και διασφάλιση της μη κατάχρησης των εν λόγω πληροφοριών.

<p>Κατανομή επιχειρηματικού κινδύνου</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Μετακύλιση αδικαιολόγητου ή δυσανάλογου κινδύνου σε ένα συμβαλλόμενο μέρος, για παράδειγμα επιβολή εγγύησης περιθωρίου μέσω πληρωμής λόγω μη εκτέλεσης. • Επιβολή απαίτησης χρηματοδότησης ίδιων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ενός συμβαλλόμενου μέρους. • Επιβολή απαίτησης χρηματοδότησης του κόστους προωθητικής ενέργειας. • Αποτροπή ενός συμβαλλόμενου μέρους από την υποβολή νόμιμων αξιώσεων εμπορίας και προώθησης των προϊόντων του. 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι διάφοροι φορείς αντιμετωπίζουν συγκεκριμένους κινδύνους σε κάθε στάδιο της αλυσίδας εφοδιασμού, οι οποίοι συνδέονται με τα δυνητικά οφέλη για τη διενέργεια επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στο εν λόγω πεδίο. Όλοι οι φορείς αναλαμβάνουν την ευθύνη για τους κινδύνους που τους αναλογούν και δεν επιχειρούν να μετακυλίσουν αδικαιολόγητα τους κινδύνους τους σε άλλα μέρη. • Μετακύλιση κινδύνου που αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης και συμφωνείται από τα μέρη με σκοπό την επίτευξη μιας αμοιβαία επωφελούς κατάστασης. • Τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν σχετικά με τους όρους και τις προϋποθέσεις που αντιστοιχούν στη συνεισφορά τους στις ίδιες επιχειρηματικές δραστηριότητες ή/και τις προωθητικές ενέργειες του άλλου μέρους.
<p>Τέλη για δικαιώματα εισόδου (εκ των προτέρων πληρωμές για απόκτηση πρόσβασης)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Επιβολή τελών για δικαιώματα εισόδου που είναι δυσανάλογα σε σχέση με τον κίνδυνο που ενέχει η αποθήκευση ενός νέου προϊόντος. 	<ul style="list-style-type: none"> • Συμφωνία μεταξύ των δύο μερών σχετικά με τα τέλη για δικαιώματα εισόδου – χρησιμοποιούνται για τον περιορισμό του κινδύνου που ενέχει η αποθήκευση ενός νέου προϊόντος και είναι αναλογικά προς τον κίνδυνο αυτόν.
<p>Απειλές για διακοπή της επιχειρηματικής δραστηριότητας</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Απειλές για διακοπή της επιχειρηματικής δραστηριότητας ή για λύση της επιχειρηματικής σχέσης με σκοπό την απόκτηση πλεονεκτήματος χωρίς αντικειμενική αιτιολόγηση, για παράδειγμα τιμωρώντας ένα συμβαλλόμενο μέρος επειδή άσκησε τα δικαιώματά του. • Απαίτηση πληρωμής για υπηρεσίες που δεν παρασχέθηκαν ή για αγαθά που δεν παραδόθηκαν, ή απαίτηση πληρωμών που εμφανώς δεν ανταποκρίνονται στην αξία/το κόστος της παρασχεθείσας υπηρεσίας. 	
<p>Συνδεδεμένη πώληση</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Επιβολή σε ένα συμβαλλόμενο μέρος της αγοράς ή του εφοδιασμού με σειρά προϊόντων ή υπηρεσιών που είναι συνδεδεμένα με άλλη σειρά προϊόντων ή υπηρεσιών – είτε από ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη είτε από καθορισμένο τρίτο μέρος. 	<ul style="list-style-type: none"> • Συμφωνία των συμβαλλόμενων μερών για σύνδεση προϊόντων ή υπηρεσιών που αυξάνουν τη γενικότερη αποδοτικότητα ή/και βιωσιμότητα της αλυσίδας εφοδιασμού και αποφέρουν οφέλη στους καταναλωτές και σε αμφότερα τα συμβαλλόμενα μέρη.
<p>Παράδοση και παραλαβή των</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σκόπιμη διατάραξη του χρονοδιαγράμματος παράδοσης ή παραλαβής με σκοπό την απόκτηση αθέμτου 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι έγκαιρες παραδόσεις που πραγματοποιούνται σε συμφωνημένο χρόνο επιτρέπουν στους προμηθευτές να προγραμματίζουν εγκαίρως τις

αγαθών	πλεονεκτήματος.	<p>διαδικασίες παραγωγής και μεταποίησης, καθώς και τα χρονοδιαγράμματα παράδοσης που θα ακολουθήσουν και επιτρέπουν στους αγοραστές να προγραμματίζουν την παραλαβή, αποθήκευση και παρουσίαση των αγαθών που τους παραδίδονται.</p> <ul style="list-style-type: none">• Εάν ένα μέρος χρειάζεται να παραδώσει ή να παραλάβει νωρίς / αργά / εν μέρει, ενημερώνει το άλλο μέρος όσο το δυνατόν νωρίτερα και σύμφωνα με τη γραπτή συμφωνία.
--------	-----------------	---